

Zienswijze Kinderen met LongCovid (KLC) op het Wetsvoorstel planmatige aanpak onderwijshuisvesting

Inleiding

Kinderen met LongCovid (KLC) is een patiëntenorganisatie opgericht voor ouders van kinderen met long covid. Bij deze delen wij, in reactie op de oproep van de Tweede Kamer, onze zienswijze op het Wetsvoorstel planmatige aanpak onderwijshuisvesting met u – specifiek ten aanzien van de zorgplicht voor een gezond binnenklimaat, die in een eerdere versie van het wetsvoorstel nog was opgenomen, maar nu is geschrapt.

Schoolgebouwen moeten een veilige en gezonde omgeving bieden waarin kinderen geen gezondheidsrisico's lopen. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen met long covid, die door hun kwetsbare gezondheid extra bescherming nodig hebben tegen nieuwe besmettingen. Voor hen is een goed binnenklimaat niet alleen wenselijk, maar essentieel. Een school zonder goede ventilatie betekent voor hen een verhoogd risico op herinfectie en ernstige gezondheidsproblemen, hetgeen hun onderwijskansen alsmede toekomstperspectief direct beïnvloedt. Maar ook gezonde kinderen moeten gevrijwaard blijven van gezondheidsrisico's door slechte luchtkwaliteit.

Kinderen raken nog steeds besmet met COVID-19 en een deel van hen ontwikkelt, ondanks vaccinatie en soms meerdere zogenaamd 'onschuldige' infecties, langdurige klachten. Dit heeft grote gevolgen voor hun welzijn, ontwikkeling en participatie in de samenleving. Op dit moment ontbreekt specifiek beleid gericht op de preventie, erkenning en behandeling van long covid bij kinderen. Politieke erkenning en gerichte beleidsmaatregelen zijn noodzakelijk voor een effectieve aanpak en preventie van gezondheidsproblemen bij kinderen.

Belang van een gezond binnenklimaat op scholen

Het RIVM heeft verschillende publicaties die het belang van goede luchtkwaliteit op scholen benadrukken en de impact van onvoldoende ventilatie op leerprestaties bespreken. In de publicatie "[Luchtkwaliteit op scholen: hoe staat het ervoor?](#)" wordt gesteld dat een goed binnenklimaat essentieel is voor de leerprestaties van leerlingen. Onderzoek heeft aangetoond dat een verhoogd CO₂-gehalte in klaslokalen leidt tot verminderde concentratie en slechtere toetsresultaten. Specifiek werd gevonden dat wanneer het CO₂-gehalte in een lokaal vóór een toets verdubbelt, het toetsresultaat met 20% afneemt.

Daarnaast benadrukt de "[Handreiking Optimaal Ventileren op Scholen](#)" het belang van goede ventilatie voor het welbevinden van leerlingen en onderwijspersoneel. Een goed geventileerde onderwijsruimte draagt bij aan betere leerprestaties en vermindert de blootstelling aan gezondheidsrisico's zoals verspreiding van luchtwegvirussen via de lucht, zoals COVID-19 en griep.

Verder geeft de "[GGD-richtlijn medische milieukunde: ventilatie op school en gezondheid](#)" inzicht in de rol van ventilatie bij het waarborgen van een gezond binnenklimaat op scholen. Deze richtlijn biedt GGD-medewerkers handvatten om scholen te adviseren over gezondheidsaspecten van ventilatie.

Het [Interdepartementaal Beleidsonderzoek \(IBO\) over onderwijshuisvesting](#) benoemt als eerste beleidsdoel dat een schoolgebouw een veilige en gezonde plek moet zijn voor leerlingen en onderwijspersoneel. Het rapport stelt: "De kwaliteit van het gebouw heeft invloed op de leerprestaties van leerlingen. Onderzoek wijst uit dat naarmate de ventilatie afneemt - waardoor de CO2-concentratie toeneemt - de leerprestaties aanzienlijk afnemen." Daarnaast constateert het rapport dat een substantieel deel van de schoolgebouwen niet voldoet aan de wettelijke ventilatie-eisen, wat naast negatieve gevolgen voor leerprestaties en gezondheid, ook schuurt aan de rechten van het kind en leerkrachten op een gezonde leef- en werkomgeving.

Deze en vele andere publicaties onderstrepen het belang van een gezond binnenklimaat op scholen en de negatieve effecten van onvoldoende ventilatie op de gezondheid en leerprestaties van leerlingen.

Politieke en maatschappelijke urgentie

Ondanks diverse aangenomen moties, is in de praktijk de binnenluchtkwaliteit op scholen nog steeds niet op orde, waardoor kinderen en personeel nog steeds risico lopen op blootstelling aan slechte luchtkwaliteit. De beslissing om de zorgplicht uit het wetsvoorstel te schrappen is opvallend, omdat dit vooral lijkt te zijn ingegeven door financiële overwegingen. In plaats van middelen vrij te maken voor verbetering, wordt nu simpelweg de verplichting geschrapt, waardoor scholen geen duidelijke verantwoordelijkheid meer hebben. Kinderen brengen een groot deel van hun tijd op school door en worden daar blootgesteld aan slechte luchtkwaliteit, wat hun concentratie, leerprestaties en algemene gezondheid schaadt.

Nederland kent inmiddels 40.000 kinderen met long covid, en dat aantal blijft groeien. Deze kinderen hebben te maken met ernstige beperkingen en een gebrek aan toekomstperspectief. Als samenleving moeten we voorkomen dat meer kinderen long covid of andere infectieziekten oplopen die zich via de lucht verspreiden en hen (tijdelijk of chronisch) ziek maken. Structurele verbeteringen in ventilatie en luchtkwaliteit zijn noodzakelijk om de gezondheid en rechten van leerlingen en onderwijspersoneel te beschermen.

Voor kinderen met long covid heeft een slecht binnenklimaat directe gevolgen voor hun onderwijsdeelname. Veel van deze kinderen kampen met ernstige vermoeidheid, concentratieproblemen en terugkerende klachten na minimale inspanning. Dit leidt ertoe dat zij school niet volledig kunnen bijwonen, vaker ziek thuis blijven of zelfs volledig zijn uitgevallen. In sommige gevallen is thuisonderwijs of individueel maatwerk nodig, wat zowel voor scholen als ouders een enorme uitdaging vormt. Het ontbreken van een gezond binnenklimaat vergroot de ongelijkheid in onderwijskansen en duwt een groeiende groep kinderen verder naar de zijlijn. Preventie door middel van structurele verbeteringen in

ventilatie en luchtkwaliteit is daarom essentieel om te voorkomen dat meer kinderen hun onderwijs niet volwaardig kunnen volgen.

Wettelijke kaders en tekortkomingen

Scholen hebben nu een zorgplicht voor een veilige en gezonde leeromgeving, maar deze is vooral gericht op personeel en basisveiligheid voor leerlingen. De belangrijkste wettelijke kaders zijn:

1. **Arbowetgeving**

Scholen zijn als werkgever verplicht te zorgen voor een gezonde en veilige werkomgeving voor personeel. Dit omvat ventilatie, luchtkwaliteit en binnenklimaat, maar richt zich primair op werknemers, niet op leerlingen.

2. **Wet op het Primair en Voortgezet Onderwijs**

Scholen moeten een veilige omgeving bieden voor leerlingen, maar specifieke eisen aan luchtkwaliteit en binnenklimaat zijn hierin niet expliciet vastgelegd.

3. **Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL)**

Dit stelt bouwtechnische eisen aan schoolgebouwen, waaronder ventilatie, maar veel bestaande schoolgebouwen voldoen hier niet volledig aan. De huidige CO2 normen worden internationaal ook als sub-optimaal aangemerkt in relatie tot het voorkomen van infectieziekten (internationaal wordt gestreefd naar 800 ppm CO2).

4. **NEN 9120 en toekomstige verplichtingen**

Het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) heeft in opdracht van het ministerie van BZK de norm NEN 9120 ontwikkeld voor toegankelijk bouwen. Deze norm is momenteel vrijwillig en vormt een aanvulling op het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL). Gemeenten en onderwijsbesturen moeten bij het bouwen en renoveren van schoolgebouwen rekening houden met deze norm. Het is verstandig om vooruit te kijken naar een mogelijke wettelijke verplichting. Zonder tijdige implementatie bestaat het risico dat nieuwe schoolgebouwen wederom onvoldoende gezond worden gebouwd, terwijl ze decennia lang meegaan. Een wettelijke verplichting op korte termijn voorkomt toekomstige gezondheidsproblemen en extra kosten.

5. **Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK)**

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) stelt dat elk kind recht heeft op de grootst mogelijke mate van gezondheid en toegang tot passende gezondheidszorg. Artikel 24 IVRK verplicht de overheid om preventieve en curatieve maatregelen te nemen ter bescherming van de gezondheid van kinderen. Artikel 24 verplicht overheden om kinderen te beschermen tegen gezondheidsrisico's, maar dit is helaas geen direct afdwingbare nationale wetgeving.

De zorgplicht voor een gezond binnenklimaat is dus op dit moment helaas nog onvoldoende concreet en afdwingbaar. Het schrappen van de expliciete zorgplicht uit het wetsvoorstel houdt de verantwoordelijkheid diffuus, waarmee de gezondheid van kinderen structureel in gevaar blijft. Een slecht binnenklimaat leidt tot hoofdpijn, vermoeidheid en verhoogde virusoverdracht, wat voor elk kind hun recht op gezondheid schendt. Elk schoolbestuur moet

daarom wettelijk verplicht worden om het binnenklimaat en de ventilatie preventief te optimaliseren.

In de internetconsultatie van 2023 was een van de onderdelen van het wetsvoorstel nog een zorgplicht voor schoolbesturen voor een gezond binnenklimaat. Dit onderdeel blijkt echter uit het wetsvoorstel geschrapt te zijn, valt te lezen in een [artikel op de website van de PO-raad](#). Dit is onacceptabel, omdat het juist essentieel is om wettelijk vast te leggen dat scholen de gezondheid van kinderen beschermen. Het ontbreken van deze verplichting zorgt ervoor dat ventilatieproblemen tussen wal en schip blijven vallen. Het schrappen van de zorgplicht uit het wetsvoorstel betekent dat schoolbesturen geen expliciete verantwoordelijkheid meer dragen voor een gezond binnenklimaat, terwijl dit juist essentieel is voor de gezondheid en leerprestaties van kinderen. Dit besluit lijkt vooral te zijn ingegeven door de kosten, wat de indruk wekt dat de gezondheid van kinderen en leraren niet zwaar genoeg weegt als er een prijskaartje aan hangt. Dit is een ernstige omissie die dringend hersteld moet worden.

Conclusie en oproep

Gezien deze urgente problematiek is het noodzakelijk dat de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting expliciet aandacht besteedt aan luchtkwaliteit en ventilatie, zodat scholen wettelijk verplicht worden hier structureel in te investeren.

KLC roept de vaste Kamercommissie van OCW op om:

- 1. Een wettelijke zorgplicht voor een gezond binnenklimaat en adequate ventilatie in scholen op te nemen in de Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting.**
- 2. Schoolbesturen wettelijk te verplichten preventieve maatregelen te nemen om luchtkwaliteit te verbeteren en virusverspreiding te beperken.**
- 3. De implementatie van NEN 9120 versneld te bevorderen, met als doel deze norm op termijn wettelijk verplicht te stellen.**

Gezonde lucht in scholen is geen luxe, maar een basisrecht. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om dit te garanderen, zodat kinderen nu en in de toekomst veilig en gezond kunnen leren.